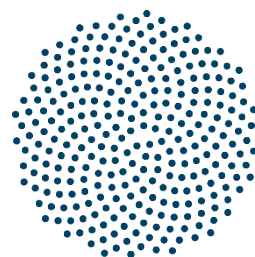

Rottehandlingsplan 2016-2019

Arbejdsdokument

**Varde
Kommune**

Udarbejdet af konsulent Ann-Charlotte Heiberg
i samarbejde med Center for Anlæg og Ejendomme

Juni 2016

Kontaktperson: Hanne Hansen, Center for Anlæg og Ejendomme,
Tlf. 7994 7444
Mail: hajc@varde.dk

Indhold

Indhold	3
Den daglige administration af den kommunale rottebekæmpelse	4
Kontrol med den kommunale rottebekæmpelse	5
Faktiske tiltag	5
Brug af RotteWeb	6
Håndhævelse	7
Skabeloner til skriftlige henstillinger	7
Information til borgere og politikere	8
Forslag til aktiviteter og forhold som skal/bør belyses under de enkelte fokusområder	8
Fokusområde 1: Forebyggelse med aktiv deltagelse af kommunens borgere	8
Information-årshjul	10
Fokusområde 2: Bekæmpelse og forebyggelse af rotter i kloakken	11
Fejlfinding og håndhævelse	11
Samarbejde mellem Varde Kommune og Varde Forsyning	11
Bekæmpelse af rotter i kloakken	12
Fokusområde 3: Bekæmpelse og forebyggelse af rotter på særlige arealer	15
Samspejlet med andre fagområder	16
Affald (Varde Forsyning/Kommunen?)	17
Landbrug og Erhverv	17
Vej og Park	18
Ejendomsgruppen og Byg og Bolig	18
Natur og Miljø (vandløb, natur etc.)	18
Generelle aktiviteter	19
Hvad kunne forebyggelse blandt andet bygge på?	19
Fokusområde 4: Rottesikring af de kommunale institutioner etc.	20
Mulighed for brug af rottegebyret til delvis dækning af udgifter	21
Plan for rottesikring af bygninger	21
Økonomi	21
Fokusområde 5: Bekæmpelse og forebyggelse af rotter i sommerhusområder	22
Fokusområde 6: Øget viden om resistens og mere hensigtsmæssig brug af gift	22
Aktiviteter med hensyn til giftnvendelsen	23
Prioritering af de skitserede områder i den kommunale rottebekæmpelse	24

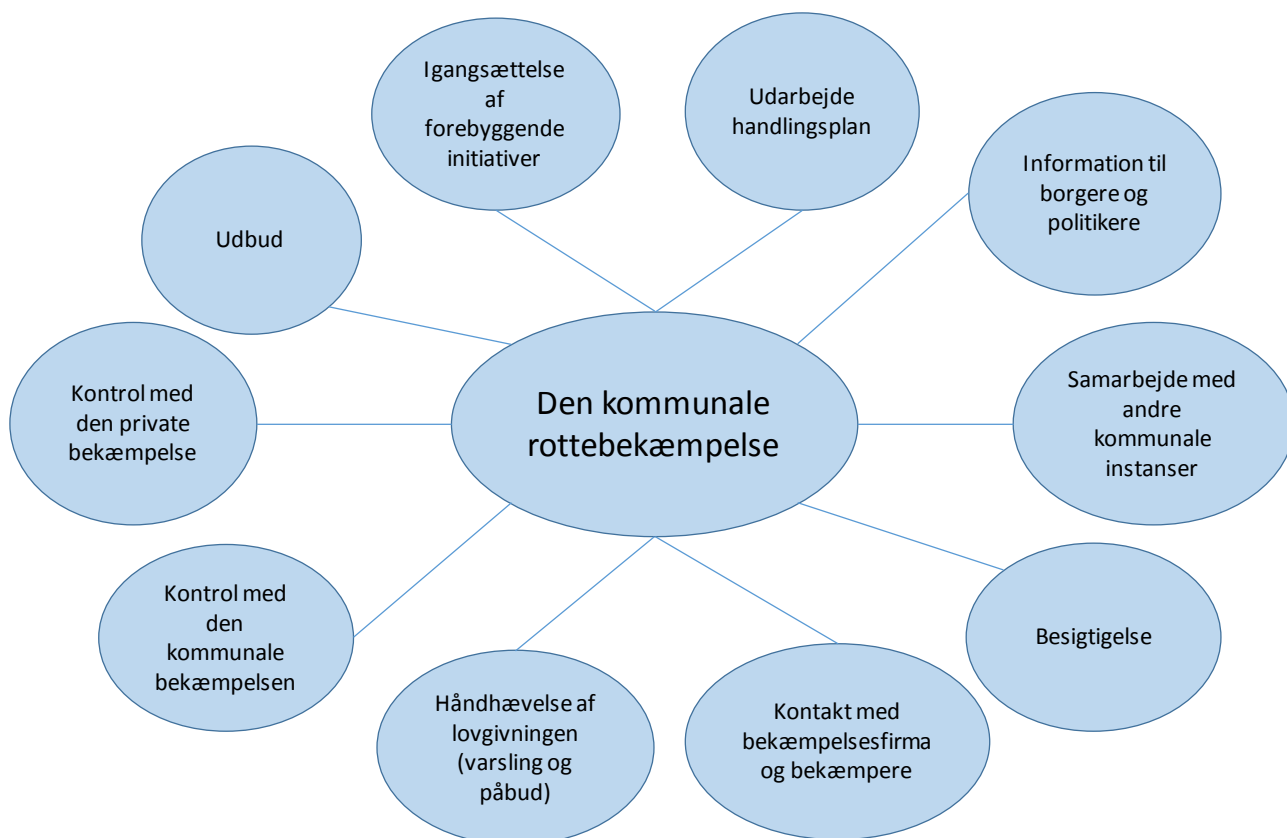
Arbejdsdokumentet er tænkt som et motivationsdokument til at angribe de forskellige opgaver, som kan ligge i de fokusområder, som fremgår af handlingsplan 2016-2019.

I arbejdsdokumentet er der foruden beskrivelse af de enkelte fokusområder i handlingsplanen også givet et overblik over nogle af de generelle opgaver i administrationen af rottebekæmpelsen, som prioriteres i større eller mindre grad af Varde Kommune.

Den daglige administration af den kommunale rottebekæmpelse

Af rottehandlingsplanen fremgår det, hvilke områder der vil få særlig fokus i de kommende år. Men den kommunale rottebekæmpelse er mere end nogle få udvalgte områder i handlingsplanen. I Varde Kommune er rottebekæmpelsen udliciteret, men det betyder ikke, at kommunen ikke har flere administrative arbejdsopgaver tilknyttet den kommunale rottebekæmpelse.

Nedenstående figur giver et overblik over de arbejdsopgaver, som er forbundet med varetagelsen af den administrative rottebekæmpelse.

Særligt fremhæves:

Kontrol med den kommunale rottebekæmpelse

Jf. §4 stk. 4 i bekendtgørelse om forebyggelse og bekæmpelse af rotter (nr. 1904) – foruden at have en daglig kontakt til bekæmpelsen og evt. gennemførelse af jævnlige driftsmøder, så er der en række punkter, hvor det foreslås at føre kontrol med bekæmpelsen. Omfanget eller hyppigheden af kontrol vil afhænge af, hvor god bekæmpelsen er til at leve op til de fastsatte krav, dog bør der minimum være ét møde årligt, som har fokus på de overordnede forhold i bekæmpelsen.

Nedenstående er forslag til kontrolpunkter (som også blandt andet vil være en måling på, om I lever op til de servicemål, der er defineret i handlingsplanen):

- Antal anmeldelser
 - Korrektion for dobbelt anmeldelser eller anmeldelser der burde resultere i genåbning af lukkede sager
 - Sker lukning af sager i henhold til aftale?
- Bliver tilsynsfristen for anmeldelser indendørs og udendørs overholdt?
- Bliver de lovpligtige tilsyn med landzoneejendomme gennemført tilfredsstillende?
- Stiller bekæmpelsesfirmaet med tilstrækkelige ressourcer, således at krav til tilsynsfrist og kvalitet med rimelighed kan forventes overholdt?
- Lever bekæmpelsen op til ansvaret med hensyn til resistensstrategi etc.?
- Hvordan er den generelle kvalitet i den udførte bekæmpelse – det vil man typisk også bruge de noterede handlinger og skrevne kommentarer i RotteWeb til at bedømme på
 - Borger tilfredshedsundersøgelser også en mulighed

Faktiske tiltag

- Det foreslås, at Hanne ugentlig (tilfældigt) udtager 10 til 15 anmeldelser til kontrol. De informationer, som er relevante overføres til dataark, således at der løbende er mulighed for at se på ovenstående punkter.
 - Opret et Excel-ark. Her skal du for eksempel angive sagen (gerne med nummer og adresse, så der altid kan findes tilbage i den oprindelige sag i RotteWeb)
 - Forslag til punkter der skal noteres i skema er for eksempel: åben/lukket, 1. tilsyn efter anmeldelse, antal tilsyn, længde mellem tilsyn, giftudlægning, aktivstof, mængde ved de enkelte udlægninger, brug af foderstationer, røgprøve, navne initialer for de enkelte gennemførte tilsyn, beskrivelse af uregelmæssigheder
- Anden form for kontrol:
 - Brug statistik-option i RotteWeb og følg særligt op på ressourceforbruget – det vil sige hvor mange tilsyn pr. mand pr. dag/md etc.

Brug af RotteWeb

En af forudsætningerne for, at der kan laves en kontrol, er, at RotteWeb bruges korrekt. Med korrekt forstås det, som Varde Kommune ønsker, der skal beskrives og hvordan. I forbindelse med vores møder er vi kommet ind på nogle generelle mangler og/eller punkter, som ville være en god ide at diskutere med de tilknyttede bekæmpere. Nedenstående nogle punkter, hvor det er vigtigt, at der laves korrekt registrering i RotteWeb:

- Der skal som udgangspunkt udfyldes årsager til rottetilholdet – det omfatter, at bekæmperen har foretaget en grundig gennemgang af ejendommen. Det som umiddelbart er den direkte årsag til rottetilholdet skal afkrydses i skemaet.
- Der kan være forhold, som bør bringes til ophør eller skal udbedres, men som ikke har været årsag til rottetilholdet. Her kan bekæmperen på baggrund af en afkrydsningsliste i RotteWeb notere, hvad der gives henstilling/varsling om, som for eksempel;
 - Som udgangspunkt så vil knækkede tagnedløb, utilstrækkelig afslutning over jord af tagnedløb skulle udløse en henstilling/varsling om påbud
 - Ikke rottesikrede fuglevoliere, hønsehuse etc. bør udløse en henstilling om rottesikring (der gives råd og vejledning om, hvordan dette bedst gøres)
 - Ved overdreven fuglefodring skal der gives henstilling til (gerne efterfulgt af vejledning om, hvordan man forholder sig til mere korrekt fuglefodring)
 - Bygninger med utilstrækkelig rottesikring (særlig beboelse men også andre bygninger i det omfang, det vurderes økonomisk forsvarligt at fremkomme med krav) – det kunne for eksempel være lader til opbevaring af korn. Selvom laden ikke kan rottesikres, kan der som minimum sikres, at laden ikke samtidig rummer maskiner (nye som gamle), øvrigt skrammel etc. omkring lader. Der skal renholdes og vegetationen skal holdes nede.
- I forbindelse med fejlfinding, og der er tale om kloakerede områder, skal der ved den mindste mistanke, foretages en røgprøve – dette SKAL noteres i RotteWeb. Dette sker ved en afkrydsning i felt "med foretaget røgprøve" og ikke nævnt i kommentarfelt. Der skal angives begrundelse, hvis røgprøven ikke foretages ved første besøg.
- Korrekt notering ved brug af gift. Det vil sige som minimum
 - At der vælges det korrekte aktivstof og mængde
 - At der noteres aktivitet på giften og opfølgende udlægninger
 - At det noteres at giften hjemtages (kommer af sig selv, når der noteres et opfølgende besøg) – dette er vigtigt, blandt andet fordi der i kontrakten ligger et krav om, at en anmeldelse først lukkes efter 30 dage (går ud fra, at der her er tale om 30 dage efter, der sidst ikke blev konstateret aktivitet, og hvor bekæmpelsen i princippet er ophørt).

- At der i den enkelte anmeldelse bruges korrekt notifikation (besøg eller kommentar). Det er vigtigt at kun et aktivt besøg på adressen noteres som besøg og at diverse opfølgende kommentarer bliver noteret som "kommentar" – dette blandt andet for at give mulighed for at kunne føre tilsyn med de afsatte ressourcer.
- En anmelder vil til tider anvende den elektroniske anmeldelsesplatform til at videregive besked og lignende. Det vil typisk udløse en dobbelt anmeldelse. Dette skal korrigeres – af hvem?

Håndhævelse

Der er specielt med hensyn til opdagede kloakdefekte et krav om håndhævelse. Rigtig mange borgere vil efter en mundtlig henstilling gerne have bragt sagen i orden, og de fleste har en forsikring, der kan dække udgifter til udbedringen. Derfor kan det virke meget tungt i den kommunale administration, at alle kloakdefekter leder til varsling om påbud. Det er vigtigt at pointere her, at ses der en defekt, så er det IKKE grundlag for IKKE at foretage en røgprøve, da der kan være flere fejl, som skal udbedres.

Hvis man i Varde Kommune benytter den mundtlige henstilling som første tiltag, så er det vigtigt, at der bliver foretaget opfølgende kontrolbesøg af bekæmperen. En sag med kloakdefekt bør/må ikke lukkes førend fejl er udbedret (og evt. rotter er bekæmpet). Jeg anbefaler typisk, at man til borgeren udleverer et stykke papir, som skal stemples og underskrives af den autoriserede kloakmester, når fejlen er udbedret. Dette skal videregives til den kommunale administration (Hanne), som så vil kunne lukke sagen derefter (forudsat at der ikke er rotter, der skal bekæmpes).

Nedenstående en liste over forløbet;

- Fejlen identificeres – ALTID ved røgprøve
- Hvor er fejlen – privat eller offentlig
- Fotodokumentation som vedlægges sagen i RotteWeb
- Gerne (helst) skriftlig henstilling/besked til borgeren eller forsyningen om defekt og krav om udbedring
- Kontrolbesøg foretaget af den kommunale rottebekæmpelse
- For eksempel udlevering af dokumentation for færdiggørelse af defekt – underskrives af autoriseret kloakmester
- Manglende opfølgelse af henstilling – udstedelse af varsling om påbud etc.

Skabeloner til skriftlige henstillinger

Det blev besluttet, at der bør udleveres skriftlige henstillinger. Der skal laves skabeloner til skriftlige henstillinger vedrørende for eksempel

- Fuglefodring
- Høns- og fuglehold
- Bygningssikring
- Renholdelse
- Kloak- og afløbsdefekter

Dokumentation for færdiggørelse – ACH fremsender forslag til skabelon (er sket).

- Hanne skal blandt andet tilse (med tidligere nævnte kontrol), at bekæmperen foretager røgprøver, hvor det vurderes relevant
 - Hanne skal tilse, at der bliver fulgt op med kontrolbesøg, når der er givet en henstilling
- Hanne skal tilse, at der bliver fulgt op på relevante henstillinger med varsling om påbud, her drejer det sig især ved sager vedrørende
 - Kloak- og afløbsdefekter
 - Ved manglende renholdelse
 - Ved alvorlig manglende bygningsikring
 - Manglende sikring af hønsehold etc.

Information til borgere og politikere

Her tænkes ikke på den information, som blandt andet omfatter tekstmateriale på hjemmeside etc. Her er der tanke på den direkte kontakt, som den administrative rottebekæmpelse kan have med de enkelte borgere enten ved, at de selv tager direkte kontakt eller i forbindelse med henvendelser i sager, som for eksempel kunne ende som en klagesag. Her ligger der en opgave med at tale med borgerne, give beroligelse, information etc. Derfor er det også vigtigt, at Hanne, ud af RotteWeb, kan se, hvad der er sket og planlagt at skulle ske i den pågældende sag.

Forslag til aktiviteter og forhold som skal/bør belyses under de enkelte fokusområder

I de efterfølgende afsnit er der givet en foreløbig oversigt over kommunens fokusområder for handlingsplan for forebyggelse og bekæmpelse af rotter (2016-2019) og forslag til håndtering, igangsættelse etc.

Fokusområde 1: Forebyggelse med aktiv deltagelse af kommunens borgere

Der arbejdes med information med to "målgrupper"

1. Borgere, som anmelder rotter
2. Andre borgere/foreninger etc., som ikke nødvendigvis har oplevet at have rotter, og derfor ikke normalt vil søge information om forebyggelse.

Meget af den information som kommer ud, vil blandt andet ske ved den direkte kontakt bekæmperen eller administrationen har med den enkelte borger, som anmelder rotter. Meget vejledning/rådgivning gives mundtlig, men bør følges op af et skriftligt materiale eller henvisning til, hvor informationen kan findes.

Vedr. pkt. 1: Med henblik på at give borgere, som aktivt søger råd om forebyggelse af rotter, skal der hér særligt være fokus på

- a. Udarbejdelse af informationsfoldere, som uddeles til den enkelte anmelder i forbindelse med bekæmperens tilsynsbesøg

- b. Placering af diverse informationsfoldere på kommunens egne "Rottehjemmeside"

Hvilken information er relevant? Her vil generelle retningslinjer/information til for eksempel

- Indretning af hønsehus, fuglevoliere og eller kaninbur
- Fuglefodring – en god ide? Hvad kan man gøre?
- Hvad er relevant med hensyn til rottesikring af bolig
- Udbedring af din egen kloak – blandt andet med hvilke former for udbedringer, som kræver brug af en autoriseret kloakmester.
- Ha' kompostbunke uden rotter

Vedr. pkt. 2: Information som er målrettet andre end blot anmeldere.

Hvilken information er relevant? For eksempel

- Forpligtigelse til anmeldelser af rotter
- Hvordan ved jeg, om jeg har rotter?
- Forpligtigelse til at sikre egne kloakledninger
- Ved du hvor din skelbrønd ligger?
- Ved du om din skelbrønd er i OK stand?

Formidlingsmetoder?

Her tænkes der særligt på andre virkemidler end trykning (kopiering af info-foldere) til uddeling hos berørte borgere.

Der vil jf. ovenstående være mulighed for at øge fokus på en bedre udnyttelse af hjemmesiden – det kunne blandt andet være

- At have nogle faste informationer, som bringes frem forrest på kommunens hjemmeside med faste intervaller (2 til 3 gange årligt).
 - For eksempel her udnyt de samme informations"historier", som bringes på hjemmesidens forside

Hvordan skal informationen/oplysningen formidles?

Tænk informationen fulgt op illustrativt (billeder, humoristiske tegninger, tegneserier etc.). Det gælder både for det, der uddeles, ligger på rotte-hjemmesiden og kommunens generelle hjemmeside.

Det kunne eventuelt være en god ide, at involvere jeres kommunikationsafdeling, måske de kan bistå i/med virkemidler, som gør at I når længere ud.

Brug af sociale og lokale medier

I hvilket omfang kan sociale medier anvendes? Her tænkes primært på

- Facebook
 - Hvordan virker det/gøres det?

- Vil det stille krav til aktiv deltagelse med hensyn til henvendelser, kommenteringer etc.?
- Snak med andre grupper i forvaltningen, som har erfaring med dette medie i kommune regi

Kan de lokale medier anvendes bedre?

Når der bringes information frem på hjemmesiden, kunne det så minimum én gang årligt føre til en næsten tilsvarende artikel i lokalavisen?

Afholdelse af temamøder med for eksempel

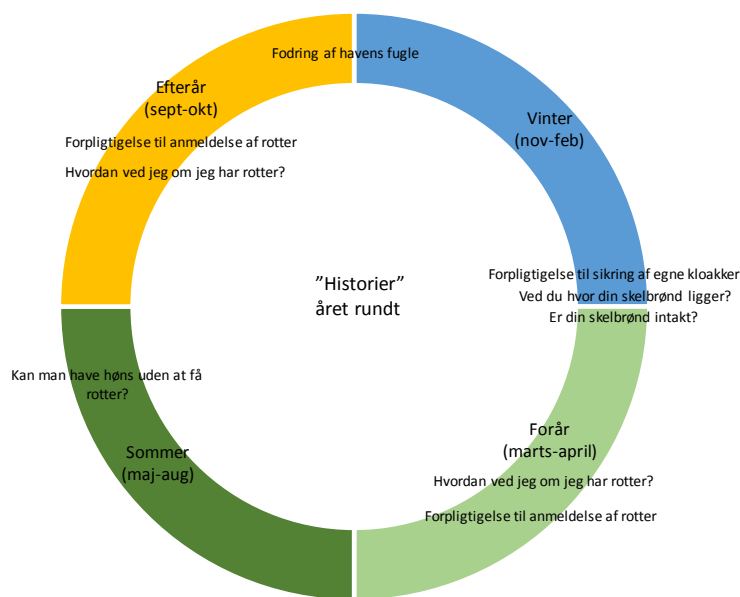
- Landboforeninger
- Grundejerforeninger
- Sommerhus-grundejerforeninger
- Boligforeninger

Her skal informationen tilpasses de aktuelle og typiske problemer, som man står overfor. For eksempel snakkes der om rottesikring af bygninger, så er der stor forskel for hvordan dette skal fremlægges ved landboforeningen og sommerhusgrundejerforeningen. Særligt i landbruget må vi have mere fokus på "lidt har også ret", da fuldstændig rottesikring kan blive en meget bekostelig affære og ikke altid står mål med den forventede effekt.

Information-årshjul

Nedenstående figur er et forsøg på at gruppere noget af den generelle information, som gerne skulle nå bredere ud til kommunens borger, blandt andet ved at bestemte "historier" gentages og offentliggøres årligt. Særligt med hensyn til "forpligtigelse til at anmelde rotter", så er det et lovkrav at dette skal ske to gange årligt.

En god ide, ville være om man kunne have samme historie på kommunens hjemmeside (forside) og evt. i de lokale aviser samtidig.

Fokusområde 2: Bekæmpelse og forebyggelse af rotter i kloakken

Nedenstående er tre hovedområder, som er kommunens prioriterede indsats overfor rotter i kloakken.

1. Fejlfinding og håndhævelse – som ligger i kommunens regi
2. Rammerne for samarbejdet mellem kommunen og forsyningen med hensyn til rotter i kloakken
3. Bekæmpelse af rotter i kloakken – ligger i forsyningens regi

Fejlfinding og håndhævelse

I den kommunale rottebekæmpelse SKAL det primære fokus være på fejlfinding og håndhævelse med hensyn til udbedring af defekte kloakker.

Hvorfor? En del af rotteanmeldelserne i de kloakerede områder skyldes, at rotter kommer ud af defekte kloakker og afløbsinstallationer. Den enkelte grundejer har en forpligtigelse til at vedligeholde egne kloakledninger og afløbsinstallationer, så de til en hver tid fremstår intakte, og det er kommunen, der som den nærmeste håndhævende myndighed fører "tilsyn" med, at dette overholdes. Her kan den kommunale rottebekæmpelse med en effektiv fejlfinding hurtigt få identificeret de rotteanmeldelser, som skyldes brud på kloakken etc. Når fejlen er fundet, kan kommunen i samarbejde med bekæmpelsesfirmaet træde til, for at sikre en hurtig udbedring, og i det omfang det er nødvendigt igangsætte administrativ håndhævelse.

Procedurer – De procedurer, som er/skal indarbejdes vil der fortsat blive arbejdet med (også nævnt under beskrivelse af den kommunale administration):

- Fejl og defekter identificeres
- Hvor er fejlen – privat eller offentlig

- Mundtlig henstilling/besked til grundejer eller forsyningen om defekt og krav om udbedring
- Kontrolbesøg foretaget af den kommunale rottebekæmpelse
- For eksempel udlevering af dokumentation for færdiggørelse af defekt – underskrives af autoriseret kloakmester
- Manglende opfølgning af henstilling – udstedelse af varslings om påbud etc.

Samarbejde mellem Varde Kommune og Varde Forsyning

Gensidig underretning – Varde Kommune bør/har på rotteområdet et "samarbejde" med Varde Forsyning med hensyn til gensidig underretning af problemer med rotter, som stammer fra kloakken.

Kommunen melder tilbage til Forsyningen når

- Der, i forbindelse med en rotteanmeldelse, konstateres en kloakdefekt på den offentlige ledning
- Der, i forbindelse med en rotteanmeldelse, konstateres en kloakdefekt, men usikkerhed om fejlen er på den offentlige eller private ledningsdel
 - Forsyningen bistår med afklaring af ejerforhold – for eksempel ved at inddrage tv-inspektion (?)

Forsyningen melder tilbage til kommunen når

- De konstaterer diverse defekter eller mangler på private ledningsdel
- De bliver særligt bekendt med områder i det offentlige ledningsnet, som er stærkt plaget af rotter og ledningen er i en "relativ ringe" stand.

Ved alle konstaterede fejl og defekter på det offentlige ledningssystem vil forsyningen blive mødt med en henstilling om udbedring på linje med kommunens øvrige borger.

Regelmæssig mødeaktivitet – der foreslås, at der afholdes minimum to årlige møder mellem kommunen og forsyningen med henblik på at drøfte diverse forhold omkring for eksempel

- Forhold omkring den gensidige underretning
- Forhold omkring bekæmpelsen i kloakken
 - Udpegelse af områder til kloakrottebekæmpelse
 - Tidsplan
- Betydningen af diverse reoveringsarbejder for rotteforekomsten
- Nye tiltag – for eksempel kommunikation ud til borgere (generelt eller målrettet)
- Økonomi

Bekæmpelse af rotter i kloakken

I Varde Forsyning foretager man i dag kloakrottebekæmpelse, som betales af Forsyningen selv. Bekæmpelsen foretages med anvendelse af gift.

Bekæmpelsen i kloakken er primært foranstaltet af en forventning om, at bekæmpelsen holder bestanden af kloakrotter på et rimeligt niveau.

I forbindelse med udskillelsen af Forsyningen og de dertil knyttede opgaver, blev der sammen med kommunen opsat nogle servicemål med henblik på at reducere eventuelle gener forårsaget af kloakrotter. Det betyder, at Forsyningen i dag jævnligt foretager kloakrottebekæmpelse.

Varde Forsyning er i dag lagt sammen med forsyningen i Esbjerg Kommune. I Varde Forsyning har man bekæmpet i kloakken og i Esbjerg Forsyning har man valgt udelukkende at have fokus på udbedring, evt. opsætning af rottespærrer og de bekæmper således ikke rotter i kloakken.

I Varde Kommune/Forsyning vælger man at bibeholde kloakrottebekæmpelsen, men anerkender, at der er behov for et revurdere opgaven og måden opgaven løftes. Nogle af de nedenstående betragtninger/forslag er blandt andet fremkommet på møde mellem kommunen og forsyningen i forbindelse med udarbejdelse af kommunens handlingsplan for den kommunale rottebekæmpelse 2016-2019.

Skal der ske en redefinering af de nuværende servicemål? – Varde Forsyning og Varde Kommune bør gøre sig klar på; hvorfor man bekæmper rotter i kloakken, hvad man vil opnå, og på den baggrund opsætte rammerne for den fremtidige kloakrottebekæmpelse.

En væsentlig grund til at tage servicemålene op til revision og redefinering er, at Forsyningens nuværende aftale med lokal entreprenør (kloakmester og autoriseret rottebekæmper) udløber sommeren 2016.

- Hvilke forventninger er der til bekæmpelsens resultater?
- Hvordan gavner det den kommunale rottebekæmpelse (hvis det kan måles)?
- Hvordan gavner det forsyningen?

For eksempel så er formålet for kommunens vedkommende typisk, at det kan reducere antal af kloakrelaterede rotteanmeldelser. Formålet for Varde Forsyning? Minimere antallet af rotter, så skader på det offentlige ledningsnet minimeres?

Hvor skal der bekæmpes kloakrotter? – Det kunne give mening at bekæmpe rotter i den offentlige kloak

- Forud for ledningsreovering
- I områder stærkt plagede af kloakrotter

For de rotteplagede områder er det vigtigt at få fastslået, hvorfor disse områder er rotteplagede, og hvad løsningen kunne være. Kloakrottebekæmpelse er kun en midlertidig løsning og blot symptombehandling.

Midlertidig kloakrottebekæmpelse kan minimere rotteproblemerne for en periode og det vil typisk give ro til for eksempel at få lavet nogle udbedringer.

Hvordan afgøres det, hvor der skal bekæmpes? – her skelnes der mellem bekæmpelse inden for de to kategorier:

- Forud for ledningsrenovering
- I rotteplagede områder

I dag overlader Forsyningen bekæmpelsen til den lokale entreprenør, og han igangsætter bekæmpelsen dér, hvor han synes at opleve problemer.

Det foreslås, at kommunen og Forsyningen indgår i et samarbejde om at identificere de områder, hvor der skal bekæmpes.

- Forud for ledningsrenovering
 - Ved at sammenholde data fra den kommunale rottebekæmpelse og for eksempel forsyningens viden og planer med hensyn til renovering af det offentlige ledningsnet, vil der være bedre mulighed for specifikt at udpege relevante områder.
 - Mulighed for at vurdere omfanget af bekæmpelsen
 - Mulighed for at identificere eventuelle udfordringer eller begrænsninger for den praktiske bekæmpelse

- Rotteplagede områder
 - Sammenholde data fra den kommunale rottebekæmpelse (særligt baseret på de årsagsforklarede anmeldelser) og forsyningens viden om ledningsnettets "kvalitet"
 - Mulighed for at vurdere omfanget af bekæmpelsen
 - Mulighed for at identificere eventuelle udfordringer eller begrænsninger for den praktiske bekæmpelse
 - Mulighed for at lave en prioritering af hvilke områder der er mest kritisk

Hvad skal der forstås ved god kloakrottebekæmpelse? – Her har Varde Forsyning, i deres strategi for bekæmpelse af rotter i kloakken udarbejdet nogle scenarier med hensyn til kloakrottebekæmpelse.

- Der beskrives blandt andet kloakrottebekæmpelse efter principper om intervaludlægning, det vil sige at et område bliver bekæmpet godt ned, ved at der foretages opfølgende giftudlægninger. Men sker det som beskrevet i strategi?
- Der arbejdes med "rullende" områder, det vil sige ét år ét område, næste år et nyt område
 - Er dette det mest optimale?
 - Der bør i stedet fokuseres på de to kategorier
 - Forud for ledningsreovering
 - Særlig rotteplagede områder

Det formaliserede samarbejde – i forbindelse med, at der skal diskuteres aktualiteten af kloakrottebekæmpelse for både Varde Kommune og Varde Forsyning, så bør det nok også lede til mere principielle diskussioner vedrørende

- Økonomi – i hvilket omfang vil de umiddelbare ønsker og/eller nye servicemål for kloakrottebekæmpelse fra henholdsvis kommunen og Forsyningen have på økonomien
- Etablering af et formaliseret samarbejde – der bør laves en kontrakt for samarbejdet således, at samarbejdet ikke udelukkende er baseret på personlige kontakter, interesse og velvilje
- Det formaliserede samarbejde bør blandt andet bestå i fast mødedeltagelse, faste kontaktpersoner etc. På møder bør man blandt andet diskutere den planlagte kloakrottebekæmpelse, økonomi etc.

Skal kommunen have indflydelse på det næste "udbud" af kloakrottebekæmpelsen? – Forsyningen skal have kloakrottebekæmpelsen i udbud. Forsyningen har nævnt mulighed for, at kommunen og Forsyningen eventuelt kunne gå sammen og foretage et samlet udbud. Der bør foretages en vurdering af fordele og ulemper ved denne konstellation.

Den umiddelbare holdning er, at der ikke er mange andre fordele end besparelse på de administrative ressourcer i forbindelse med selve udbuddet.

Hvor stor er Forsyningens opgave – skal den for eksempel i EU-udbud? Hvis det vurderes, at det ligger under grænsen for EU-udbud, så bør Forsyningen nok overveje at fokusere udbuddet på kloakrottebekæmpelsen alene.

Brug af kommunikation og information – i forbindelse med den kommende handlingsplan for den kommunale rottebekæmpelse vil Varde Kommune have et øget fokus på formidling af diverse budskaber, som gerne skulle lede til, at flere borgere frivilligt vil forebygge mod rotter. På kloakområdet er det særligt at informere om den enkelte grundejers forpligtigelse til at holde egne ledninger og brønde intakte.

Eventuelt - ville det være en god ide, at der følges op på en eventuel bekæmpelse med for eksempel information til områdets beboer med hensyn til udbedring af den private ledningsdel?

- Primært tænkt til, at man for eksempel i forbindelse med ledningsrenovering i samarbejde med Varde Forsyning får udsendt information til de berørte borgere (gerne uger før forsyningen rykker ud). Formålet med informationen kunne være at gøre borgerne opmærksomme på, at det er borgerens eget ansvar at sikre egen kloak. At for eksempel når der laves større udbedringer af den offentlige kloak, så kan rotter presses længere ind i de private ledninger og give de enkelte borgere problemer.

Fokusområde 3: Bekæmpelse og forebyggelse af rotter på særlige arealer

Dette fokusområde er baseret på etableringen af samarbejde på tværs af kommunens faglige forvaltninger. Det har altid været en god ide, at den kommunale rottebekæmpelse har et samarbejde på tværs af de forskellige faggrupper i den offentlige forvaltning. Men en væsentlig årsag til, at der bør "trækkes" mere på de forskellige arbejdsgrupper, er, at den kommunale rottebekæmpelse fremadrettet vil blive stærkt begrænset i mulighederne for at bekæmpe rotte med brug af gift. Derfor skal der i højere grad være fokus på, hvilke forebyggende tiltag, der tages i anvendelse for at minimere risikoen for rotteforekomst og omfanget af et eventuelt rottetilhold.

Særligt fordi der i disse år er kommet en del stramninger overfor vores brug af gift til rottebekæmpelse. Blandt andet må giften fremover kun anvendes i og omkring bygninger (og op til 10 m væk), og der skal altid anvendes giftstationer, hver gang gift udlægges (hvor det tidligere var "accepteret" at det udvalgte steder blev lagt direkte i rottens huller). Rotter kan være meget modvillige overfor giftstationerne og dermed sværere at bekæmpe. Yderligere er det ikke længere muligt at udlægge gift forebyggende, selv steder hvor rotter typisk kunne slå sig ned. Gift må kun anvendes, når der er opstået et rotteproblem og kun anvendes, hvis de lokale forhold lever op til de gældende krav (for eksempel i og omkring bygninger).

Derfor bliver det vigtigere at forebygge nogle af de steder, hvor vi tidligere blot udlagde gift for at komme rotterne til livs. De steder, hvor man kunne forestille sig, at

det bliver sværere at bekæmpe et eventuelt rottetilhold kunne være ved for eksempel lystbåde- og havnearealer, grøftekanter, parker, søer, ved vandløb etc.

Da meget af den forebyggelse, der er behov for, ikke er opgaver, der ligger indenfor den kommunale rottebekæmpelse, vil forudsætningen for en effektiv forebyggelse være en aktiv deltagelse fra andre kommunale fagområder.

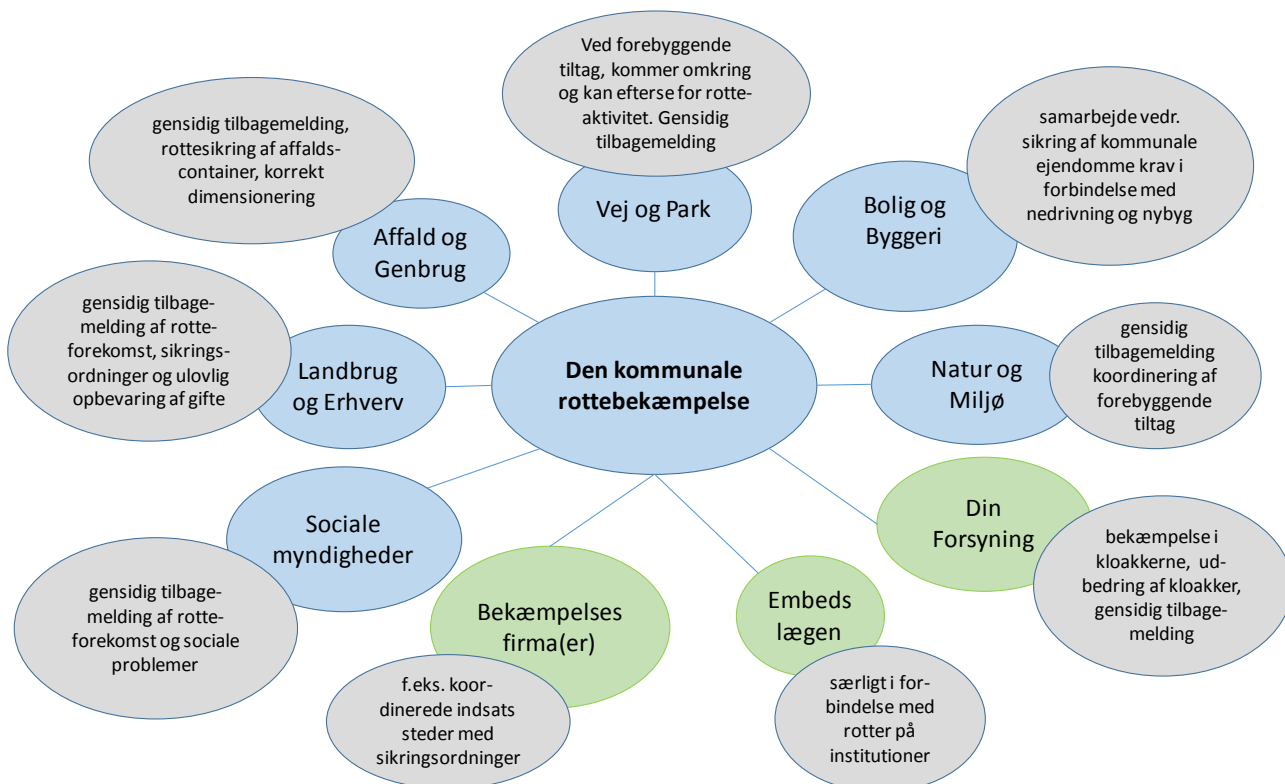
Med dette fokusområde vil den kommunale rottebekæmpelse undersøge, i hvilket omfang de andre faggrupper kan inddrages. Det mest optimale ville være, om aktiv deltagelse i den forebyggende indsats overfor rotter kan slå igennem i de forskellige faggrupper. Men i første omgang vil den kommunale rottebekæmpelse gerne

- Skabe opmærksomhed på rotter
- Sammen udtænke mulige løsningsforslag og/eller idekatalog
- Indgå som aktiv samarbejdspartner i aktuelle tiltag

Samspejlet med andre fagområder

Nedenstående figur giver et overblik over, hvilke faglige kompetencer indenfor særligt den offentlige forvaltning, som kunne have relevans for den kommunale rottebekæmpelse.

I figuren er der oplyst nogle umiddelbare fordele for den kommunale rottebekæmpelse ved et samarbejde (grå cirkler), men der vil kunne være mange flere.

Som udgangspunkt tænkes der først i informationsmøder med de faggrupper, hvor den kommunale rottebekæmpelse ikke allerede har haft informationsmøder om rotter. Informationsmøderne skulle gerne lede videre til yderligere møder, hvor blandt andet de fælles interesseflader identificeres, og hvordan man kunne "angribe" disse, herunder ikke mindst økonomi (generelt).

Affald (Varde Forsyning/Kommunen?)

Hvorfor er de interessante? De kommer ud til samtlige husstande (via deres renovatør). De er observante på forhold, hvor for eksempel affaldskapaciteten ikke er i orden, generelle problemer med usikret affald etc. Rotter tiltrækkes af affald, i sær når problemer med affald har stået på over længere tid. Det sker, at affaldsfolk støder på rotter, men hvad foretager de sig? Melde de tilbage i systemet? Eller bliver det forbigået?

Hvor er interessefladen? Oplever affaldsfolk rotter på deres tømningrunde, er de i princippet lige så forpligtiget som os andre til at melde rotteforekomsten til kommunen.

Hvor skal de melde ind med deres observationer? – "giv et praj" er det nok til at få åbnet en sag i den kommunale rottebekæmpelse? Er RotteWeb for tung?

- Inden man lægger sig fast på en meldingsplatform, kunne man få et kendskab til hvor hyppigt affaldsfolk støder på rotter.

Dialog med forsyningen vedr.

- Muligheder for tilbagemelding med hensyn til rotteforekomst eller rottebekæmpelsens tilbagemelding til Forsyningen om for eksempel utilstrækkelige forhold
- Dialog vedr. generelle affaldsforhold

Landbrug og Erhverv

Hvorfor er de interessante? - de foretager kontrolbesøg/tilsyn på landbrugsejendomme og virksomheder. I den kommunale rottebekæmpelse "besøges" ejendomme i landzonen minimum hvert andet år, men for 80 % eller mere opnås der ikke kontakt med beboeren og dermed bliver ejendommen klassificeret som værende uden rotter, da rottebekæmperen kun sjældent vil have tid til at gennemgå ejendomme, hvor der ikke er nogen hjemme. Derfor vil tilbagemeldinger om mulige forekomst af rotter og/eller sikringsordninger fra landbrugs-/erhvervsgruppen udvide rottebekæmpelsens opmærksomhedsområde.

Hvor er interessefladen? - Oplever man forhold som rotter og/eller sikringsordninger, så ville det være optimalt, at der var en formaliseret tilbagemeldingsform. Gensidig tilbagemelding med hensyn til ulovlig opbevaring og brug af rottegift

Vej og Park

Hvorfor er de interessante? - Der er flere områder, hvor samarbejde eller dialog kunne være interessant.

1. Det første er med hensyn til defekte vejbrønde. Særligt i fælleskloakerede områder kan dette være en oplagt mulighed for rotter at komme ud via defekte vejbrønde. Her skal den kommunale rottebekæmpelse blandt andet sikre, at brøndejereren (Vej og Park) får dem udbedret hurtigst muligt
2. I det omfang det er Vej og Park som står for vedligeholdelse og renholdelse af offentlige arealer, så vil de kunne melde tilbage med rotteforekomst på offentlige arealer, hvor borgerne måske ikke altid får meldt tilbage om rotter
3. Den kommunale rottebekæmpelse kan bistå med bekæmpelse og deltage i forebyggende indsatser i forbindelse med for eksempel affald, vegetation etc.

Ejendomsgruppen og Byg og Bolig

De kommunale ejendomme har i forbindelse med rottebekendtgørelsen skulle opsætte rottespærre på deres kloakledninger indtil børneinstitutioner, skoler og plejehjem. Hvor kan den kommunale rottebekæmpelse bistå?

- Det kunne for eksempel være med henblik på vejledning om bygningssikring etc. (også for de kommunalt ejede ejendomme)
 - Her er der dog et spørgsmål med hensyn til finansiering. Kun undersøgelse og rottespærre/-fælder kan eventuelt dækkes af rottegebyret
- Hvordan forholder de kommunale ejendomme sig til private sikringsordninger – kunne den kommunale rottebekæmpelse bistå her til vurdering af for eksempel relevans af sikringsordning, løsning for en eventuel ny ordning
- Hvordan forholder kommunen sig ved byggesager, eksproprieringer, nedrivning etc. Her kunne den kommunale rottebekæmpelse bistå med hensyn til forslag af forhold, som kan minimere rotteforekomst – for eksempel
 - Krav om nedlæggelse af ledningsforhold eller placering af rottestop ved ejendomme som nedrives, eksproprieres etc. (tørre vandlås vil kunne give anledning til rotter)
 - Vejledning med hensyn til opsætning af rottespærre ved nybyggeri
 - Husk at der er krav om at kommunen skal opsætte rottespærre ved alle kommunale byggemodninger

Natur og Miljø (vandløb, natur etc.)

De arbejder blandt andet med forholdene omkring vandløb, søer, grøfter, overdrev etc. Det vil sige de fører tilsyn i de områder, som ikke umiddelbart er oplagte for den kommunale rottebekæmpelse, idet der kun lejlighedsvis kommer rotteanmeldelser fra disse områder. Samtidig er det områder, som på mange måder er ideelle for rotter.

Hvilke områder er der fokus på? – i princippet alle arealer, som er mere end 10 meter væk fra bygninger, og hvor der er mulighed for rotter.

- Parkanlæg
- Grøftekanter
- Parkeringspladser/pendlerpladser
- Sø- og å kanter
- Foldarealer
- Vildtfodringspladser
- Majsmarker
- Etc.

Generelle aktiviteter

- Gensidig underretning om rotter og/eller ikke "lovlige" forhold (for eksempel ulovlig besiddelse af gift)
- Se på muligheder for vegetationspleje, for at minimere områdernes "tiltrækning" af rotter (se forslag senere)
- Se på muligheder for permanente forebyggelsesmetoder

Varde Kommune kunne i samarbejde med relevante grupper undersøge

- Hvor stort problemet med rotter er de steder, hvor vi ikke umiddelbart kan bekæmpe?
- Når der ikke kan bekæmpes – hvad gør vi så? Hvilke muligheder har vi?
- Hvor langt kan man nå med forebyggelse
- Kan prisen for forebyggelse stå mål med alternativet intet at gøre?
- Hvor giver det mening at bekæmpe?

Hvad kunne forebyggelse blandt andet bygge på?

- Landskabspleje
 - Rotter vil på åbne arealer være stærkt afhængige af vegetation. Vi vil typisk se rotter på de åbne arealer i sommermånederne, hvor vegetationen står højt. Hvis rotterne har mulighed for at "indvandre" til tilstødende bygninger etc., når vegetation dør hen, vil dette oftest ske. Vi kan betragte forekomst af ubekæmpede rotter i det åbne land som fortsat kilde til rotter i og omkring vores bolig og bygninger.
 - *Handlinger:*
 - Hyppigere vegetationsbeskæring langs "plagede" grøftekanter, offentlige arealer etc.
 - Øget fokus på vegetationspleje i forbindelse med bekæmpelse af rotter hos den enkelte anmelder.
- Hensigtsmæssig fodring på åbne arealer (vildt og fugle fodring)

- Alle former for fodring af omstrejfende dyr/fugle vil kunne tiltrække rotter. Dette vil typisk ske, hvis fodringen sker i rigeligt omfang i forhold til hvad der kan forventes at indtage det udlagte foder. Denne form for fodring ses blandt andet på vildtfodringspladser, fodring af parkens ænder etc.
 - *Handlinger*
 - Vejledning om mere hensigtsmæssige fodrings"adfærd"
 - I særlige grelle tilfælde kan forbud komme på tale
- Tiltrækning af naturlige rov- fugle/dyr til særlige områder
 - Tilstedeværelse af naturlige fjender har en påvist effekt på forekomst af rotter. De naturlige fjender kan ikke forventes at kunne udrydde en rottebestand, men de kan "stresse" rotterne, således, at deres yngle- og bevægelsesadfærd begrænses. Det antages, at kombinere man vegetationspleje med tiltrækning af naturlige fjender, vil der være en større effekt.
 - *Handlinger:*
 - Opsætning af sidepæle til rovfugle, opsætning af redekasser til blandt andet ugler
 - Kontakt og samarbejde med lokale ornitologiske foreninger
 - Information og vejledning til borgere ved de enkeltstående anmeldelser
- Øget fokus på informationskampagner, møder etc. med fokus på forebyggelse

Fokusområde 4: Rottesikring af de kommunale institutioner etc.

Kommunen arbejder fortsat på at få nedsat rottespærrer på de kommunale institutioner, hvor det er hensigtsmæssigt og teknisk muligt. De kommunale ejendomme, der er omfattet af krav om rottespærrer i henhold til rottebekendtgørelsen, er alle børne- og ungeinstitutioner, skoler og plejehjem/ældrecentre, der holder til i kommunalt ejede ejendomme.

Kommunen har indtil videre kun opsat rottespærrer på et mindre antal af disse institutioner, da man samtidig har haft fokus på udbedring af ledningsnettet på de enkelte institutioner. Da denne fremgangsmetode ikke lever op til loven, skal der foretages en omprioritering af, hvordan man griber dette projekt an. Det foreslås, at

- Finde alle institutioner, skoler og plejehjem, hvor opsætning af rottespærrer er relevant
- Vurdering af, hvor rottespærrer kan opsættes umiddelbart
- Opsætning af rottespærrer de steder, hvor de synes hensigtsmæssige
- Overblik over kvaliteten af ledninger og brønde bag ved rottespærren
- Bekæmpelse af rotter bagved rottespærren
- Plan for udbedring

- Vær opmærksom på, at der kan være tale om enkelte defekter, som er af så alvorlig karakter, at det ikke kan afvendes en planlægning men bør/skal udbedres straks.

Mulighed for brug af rottegebyret til delvis dækning af udgifter

Der skal ses på finansieringen af rottespærrer, nedsætning, bekæmpelse og vedligeholdelse af rottespærrer. Der vil her være mulighed for at dette kan dækkes ind af det rottegebyr, som opkræves sammen med ejendomsskatten.

Udgifter i forbindelse med diverse lednings- og brøndudbedringer kan ikke finansieres af rottegebyret. Men i samarbejde med de kommunale ejendomme vil den kommunale rottebekæmpelse undersøge muligheder for brug af rottegebyret til at dække udgifter med henblik på forundersøgelser af de resterende institutioner, hvor der endnu ikke er opsat rottespærrer. Forundersøgelserne kunne blandt andet omfatte tv-inspektioner med henblik på inspektion af de bagvedliggende ledninger med hensyn til tilstand, og om det er forsvarligt at isætte rottespærrer under de gældende forhold. På baggrund af forundersøgelser vil der kunne præciseres, hvor rottespærrer skal opsættes.

Plan for rottesikring af bygninger

Der nedsættes rottespærrer på kloakledninger, der fører ind til institutionerne, men de forhindrer blot indtrængning af rotter fra kloakken og ikke rotter fra overfladen. Der kan være behov for i større eller mindre grad (afhængig af for eksempel omgivelserne og hvad der ellers er af rotteproblemer i nærområdet) at have fokus på rottesikring af de enkelte bygninger. Her ville den kommunale rottebekæmpelse eventuelt kunne bistå.

Vi vil undersøge hvilke muligheder, der er med hensyn til at indgå fælles "sikringsordninger", ikke med det formål at få opsat giftdepoter til bekæmpelse af rotter, men indgåelse af "sikringsordninger" med henblik på at bygningerne og omgivelserne gennemgås med det formål at få reduceret risikoen for rottetilhold i de nære omgivelser, samt reducere mulighederne for at rotter kan trække ind i bygningerne.

Økonomi

Det er umiddelbart kun rottespærrer der vil kunne finansieres over rottegebyret. Det er de Kommunale Ejendomme der selv må finansiere udgifter til for eksempel;

- Kloakudbedring
- Bygningssikring
- Sikringsordninger

Fokusområde 5: Bekæmpelse og forebyggelse af rotter i sommerhusområder

Hvor stort er problemet med rotter i sommerhusområderne? At der kun kommer få anmeldelser, er ikke ensbetydende med, at der ikke kan være flere ikke-anmeldte rotteforekomster. Sommerhusområder kan ofte byde på mange forhold, som virker tiltrækkende på rotter

- En del vegetation – sikkert udlagt med minimal behov for pleje – giver rotter mulighed for at leve skjult og i fred.
- Mulighed for madaffald eller andet spiseligt
- Fred og ro i længere perioder

Varde Kommune vil på den baggrund gerne skabe sig et overblik over rotteproblemernes omfang i disse områder.

Det mest oplagte ville være, at der blev foretaget opsøgende tilsynsbesøg, hvor de enkelte sommerhusområder bliver gennemgået for tegn på rotteaktivitet.

Der findes forskellige affaldsordninger i disse områder, og de enkelte sommerhusejere kan individuelt tilmelde sig forskellige tømningsordninger. Når der opnås mere viden på området, vil det være oplagt at se på en eventuel relation mellem de faktiske affaldsordninger og rotteforekomsten.

Det, der typisk er behov for sådanne steder, er information om rottesikring og pligt til anmeldelse.

- Informationsmøder med sommerhus grundejerforeninger, udlejningsfirmaer etc.
- Udarbejdelse af informationsmateriale (dansk, tysk og engelsk)
 - Materialet tænkes særligt anvendt i for eksempel velkomstmapper i udlejningshuse
 - Der kunne eventuelt vedlægges eksemplarer af anmeldelsesblanketter

Fokusområde 6: Øget viden om resistens og mere hensigtsmæssig brug af gift

Hvad skal vi forstå ved hensigtsmæssig brug?

- Er det, at der altid bruges den mildeste gift (det skal det jo være i henhold til bekendtgørelsen), men er det altid den bedste løsning?
- Hensigtsmæssigt kunne også være at udpege områder, hvor det ville være oplagt at benytte fælder i stedet for gift, som for eksempel
 - Rotter i beboelse
 - Rotter på steder, hvor der færdes børn og husdyr

At benytte gift på næste niveau (bromadiolon/difenacoum) som første valg

- For eksempel på visse landbrugsejendomme/hobbybrug – hvor der selv efter "oprydning" ikke er muligt at fjerne de alternative fødekilder
- Steder hvor der tidligere har været problemer med 1. generation (milde midler)

Er gift altid den optimale/nemme løsning alle steder?

- Et forslag kunne være et øget brug af fælder – hvor?
 - Steder, hvor der opsættes giftstationer for for eksempel at berolige borgere, hvor man er overbevist om, at rotter ikke kommer i nærheden af giftstationen
- Hvad er den mildeste mulige gift?
 - Som udgangspunkt en 1. generations antikoagulant, men der kan være situationer, hvor brug af for eksempel en mild 2. generations antikoagulant (for eksempel baseret på bromadiolon) ville være det mest fornuftige valg
 - Varde Kommune kunne eventuelt i samarbejde med det pågældende bekæmpelsesfirma udarbejde nogle retningslinjer for, hvornår og hvor længe man skal bruge en 1. generation.
 - For eksempel virker giften ikke som forventet efter to uger, så skal der skiftes til stærkere midler
 - Identificere "steder" hvor det ville give mening at starte på et lidt højere niveau (bromadiolon/difenacoum)
 - For eksempel steder, hvor der er flere rotter og mange muligheder for føde (for eksempel større eller mindre landbrug, hobby landbrug)
 - Hvordan kan man i for eksempel RotteWeb sikre en fleksibilitet med hensyn til tid for opfølgende besøg – skal det for eksempel ske manuelt?
 - Der er behov for at bevare en fleksibilitet med hensyn til tidsrummet mellem opfølgende besøg, der bør ikke være tale om et fast interval, men en tilpasning til forekomsten

Aktiviteter med hensyn til giftanvendelsen

- Der føres jævnlig kontrol med giftanvendelsen
- Er der for eksempel anvendt gift, hvor der burde have været fælder?
- Bliver der brugt den korrekte gift
- Bliver der fulgt godt nok op på bekæmpelsen

Aktiviteter med hensyn til resistens

- Indsamling af rotter til resistens test – her skal vi nok have en snak med bekæmpelsesfirmaet, da jeg ikke tror I har stillet det som en mulighed i jeres kontrakt
- Evt. tage praksis om gift-anvendelse op til revision efter endt resistens testning

Prioritering af de skitserede områder i den kommunale rottebekæmpelse

Fokusområderne i handlingsplan 2016-2019 er som udgangspunkt ikke rangeret efter vigtighed. Dog er der her lavet en oversigt over hvordan de enkelte områder vil blive prioriteret med hensyn til igangsættelse.

Hvornår	områder
delelementer allerede under udarbejdelse, området vil blive prioriteret højest hele perioden	Den daglige administration
igangsættes i efteråret 2016	Fokusområde 1: Forebyggelse med aktiv deltagelse af kommunens borgere
igangsættes forår 2017	Fokusområde 2: Bekæmpelse og forebyggelse af rotter i kloakken
igangsættes i løbet af 2017	Fokusområde 3: Bekæmpelse og forebyggelse af rotter på særlige arealer
igangsættes sommer 2016	Fokusområde 4: Rottesikring af de kommunale ejendomme
igangsættes 2017/2018	Fokusområde 5; Bekæmpelse og forebyggelse af rotter i sommerhusområder
igangsættes efteråret 2016 mht. indsamling til resistens.	Fokusområde 6: Øget viden om resistens og mere hensigtsmæssig brug af gift

Varde Kommune

Bytoften 2, 6800 Varde
Telefon 7994 6800
vardekommune@varde.dk

www.vardekommune.dk